

Posudek vedoucí práce na bakalářskou práci Anny Jahodové „Psaní jména a počáteční gramotnost u předškolních dětí.“

Zpracovala: PhDr. Seidlová Málková Gabriela, Ph.D.

Předkládaná práce se věnuje relevantnímu a důležitému tématu vývojové psycholingvistiky- rozvoji počátečního psaní u předškolních dětí. Výchozím a ústředním materiálem pro text předkládané práce jsou materiály z terénního výzkumu, který kolegyně Jahodová realizovala v mateřských školách s dětmi ve věku mezi 5,5- 6,5 lety. Jako ústřední problém rozvíjející se gramotnosti je v práci diskutováno počáteční psaní jména dítěte (typicky jeden z prvních písemných projevů předškolních dětí), jeho role a význam ve vývoji počáteční gramotnosti, jeho souvislost s počátečním psaním jako psycholingvistickou dovedností. Tato okolím podporovaná a reflektovaná dovednost předškolního dítěte je proto v práci sledována v souvislosti s rozvojem klíčových kognitivních a jazykových předpokladů pro rozvoj gramotnosti a také v souvislosti s rozvojem počátečního (tzv. objeveného psaní). Kolegyně Jahodová předkládá obsažný, hutný, detailně zpracovaný text, který má výrazné znaky zájmu autorky o studované téma, četné znaky citlivosti a především „etnografické“ věrnosti výzkumnému materiálu.

Teoretické zakotvení práce podává funkční a hutný přehled klíčových teoretických poznatků o počáteční gramotnosti v textech vývojové, psycholingvisticky orientované psychologie. Autorka v této části věnuje pozornost konceptu rozvíjející se gramotnosti, postupně obrací pozornost k poznatkům o vývoji počátečního psaní. Podává přehled studia tématu v zahraniční i domácí odborné literatuře, zaměřuje pozornost ale především ke stavu poznání tématu v české odborné literatuře, na kterou se snaží vlastním zpracováním navázat.

Zpracování empirické části je hutné a obsažné. Kolegyně Jahodová provádí detailní deskripci realizace vlastního výzkumu, pečlivě popisuje výzkumný vzorek, nástroje pro sběr dat (testové materiály pro hodnocení psaní a počáteční gramotnosti) průběh sběru dat i procedury pro jejich zpracování. Popis výsledků sledování dětí v mateřských školách je obsažný, hutný, pečlivý a mnohvrstevnatý. Obsahuje dva analytické oddíly: První, popisný oddíl se zaměřuje na vývojové charakteristiky všech sledovaných pre-gramotnostních a jazykových dovedností (včetně psaní). Druhý analytický oddíl pracuje s důrazem na výkony dětí v psaní, strukturuje výzkumný vzorek do kvalitativně odlišných skupin podle dosažené úrovně v testu psaní a následně charakterizuje každou z těchto skupin konstrukcí obrazu pre-gramotnostních dovedností a jejich souvislosti s psaním. Analytická část je ukončena pečlivou diskusí výzkumné zkušenosti, práce ve výzkumném terénu a limitů realizovaného výzkumu (v podstatě kap. 3.16 – 3.19). Analytické části textu práce uzavírá rozsáhlý oddíl Shrnutí výsledků výzkumu (kap. 3.20) části ve kterých autorka uvažuje o širších souvislostech vývoje psaní v předškolním věku (vliv mateřské školy a jejího kurikula, vliv rodinného prostředí, individuální rozdíly ve vývoji gramotnosti).

Práci kolegyně Jahodové hodnotím jako velice zdařilou a výbornou a to i přesto, že nese znaky chybějícího času na finální úpravy, sjednocení a „dotažení“ textu a uplatnění některých formálních aspektů akademického textu. Jako vedoucí práce bych ráda ocenila pečlivost a pracovitost kolegyně v průběhu realizace výzkumu i v době, kdy vznikal text práce. Nejvíce si ale cením prokázané badatelské citlivosti, pečlivosti a důslednosti, která ve výsledků dala vzniknout obsahově velmi hodnotné odborné práci.

Pro obhajobu tedy navrhuji hodnocení výborně a prosím kolegyni, aby pro obhajobu připravila stručnou a strukturovanou prezentaci nejvýznamnějších zjištění vlastního výzkumu.

PhDr. Seidlová Málková Gabriela, Ph.D.